

P6_TA-PROV(2007)0172

Zimbabwe

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. dubna 2007 o Zimbabwe

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení ze dne 15. ledna 2004¹, 16. prosince 2004², 7. července 2005³ a 7. září 2006⁴,
 - s ohledem na krizovou vrcholnou schůzku Jihoafrického rozvojového společenství (SADC), která se konala ve dnech 28.–29. března 2007 v tanzanském Daresalámu,
 - s ohledem na prohlášení předsednictva Smíšeného parlamentního shromáždění AKT–EU ze dne 21. března 2007 o špatném zacházení s poslancem zimbabwejské opozice Nelsonem Chamisou;
 - s ohledem na společný postoj Rady 2007/120/SZBP⁵ ze dne 19. února 2007, který obnovuje omezující opatření proti Zimbabwe do 20. února 2008,
 - s ohledem na nařízení Komise (ES) č. 236/2007⁶, kterým se doplňuje seznam osob, proti nimž jsou namířena omezující opatření,
 - s ohledem na prohlášení Afrického fóra občanské společnosti 2007 o Zimbabwe ze dne 24. března 2007,
 - s ohledem na zprávu mezinárodní krizové skupiny ze dne 5. března 2007 s názvem „Zimbabwe: Konec patové situace?“,
 - s ohledem na čl. 103 odst. 4 jednacího řádu,
20. vzhledem k tomu, že na tento měsíc připadá 27. výročí nezávislosti Zimbabwe, avšak svobody prozatím jeho lid nenabyl,
21. vzhledem k tomu, že členové opozičních stran, skupin občanské společnosti a jednotliví občané jsou v Zimbabwe terčem útoků nebo jsou bezdůvodně zatýkáni a stávají se oběťmi brutality policie a vládních bezpečnostních složek v atmosféře rostoucího systematického politického násilí, které má za cíl rozbít struktury opozice a občanské společnosti před volbami v roce 2008,

¹ Úř. věst. C 92 E, 16.4.2004, s.380

² Úř. věst. C 226 E, 15.9.2005, s. 358

³ Úř. věst. C 157 E, 6.7.2006, s. 491

⁴ *Přijaté texty*, P6_TA(2006)0358

⁵ Úř. věst. L 51, 20.2.2007, s. 25

⁶ Nařízení Komise (ES) č. 236/2007 ze dne 2. března 2007, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 314/2004 o některých omezujících opatřeních vůči Zimbabwe (Úř. věst. L 66, 6.3.2007, s. 14).

22. vzhledem k tomu, že po násilném rozeznání shromáždění opozice dne 11. března 2007, při němž zemřeli dva lidé a bylo zadrženo přes tři sta členů skupin občanské společnosti a opozičních stran,
23. vzhledem k tomu, že předsednictvo Smíšeného parlamentního shromáždění AKT–EU uvedlo, že „co nejdůrazněji odsuzuje brutální útok na svého člena Nelsona Chamisu“,
24. vzhledem k tomu, že již osmým rokem se politická a hospodářská situace v zemi neustále zhoršuje a obyvatelstvo Zimbabwe nadále trpí vážným nedostatkem potravin, přičemž Světový potravinový program poskytl v prvních třech měsících roku 2007 nouzovou potravinovou pomoc 1,5 milionu lidí v Zimbabwe, podle jeho výpočtů však trpí podvýživou přes 4,5 milionu lidí,
25. vzhledem k tomu, že průměrná délka života v Zimbabwe je nyní jednou z nejnižších na světě: muži se v průměru dožívají 37 let, ženy 34 let, 20 % dospělé populace je HIV pozitivní a každý týden umírá na AIDS více než 3 200 lidí – v důsledku toho má Zimbabwe nejvyšší procento sirotků na světě,
26. vzhledem k tomu, že 80 % obyvatelstva žije pod hranicí chudoby, míra nezaměstnanosti v zemi dosahuje oficiálně 80 % a někteří občané Zimbabwe, kteří mají zaměstnání, si nevydělají ani na pokrytí základních potřeb, země trpí značným úbytkem kvalifikovaných pracovních sil, rozmáhá se korupce, vybírá se vysoké školné, které brání v přístupu do škol, hroutí se systém zdravotnictví a základní veřejné služby,
27. vzhledem k tomu, že třetina obyvatel Zimbabwe žije na území sousedních zemí, miliony občanů Zimbabwe již ze země uprchly a v současné době z ní utíká měsíčně 50 000 Zimbabwečanů,
28. vzhledem k tomu, že v celém regionu sílí hlasy bijící na poplach před důsledky zimbabwského hospodářského zhroucení pro sousední země,
29. vzhledem k tomu, že pro veškerá shromáždění více než tří lidí je nutno v současné době podle zákona o veřejném pořádku a bezpečnosti získat povolení policie, a to v důsledku změn v ústavě, které do února 2007 provedl prezident Robert Mugabe; a vzhledem k tomu, že právní předpisy pro sdělovací prostředky jsou represivní a volební zákon je nedemokratický,
30. vzhledem k tomu, že mnozí obyvatelé Zimbabwe nemají z důvodu neexistence nezávislého denního tisku a sdělovacích prostředků přístup k informacím o násilí, které uplatňují bezpečnostní složky proti opozici a aktivistům občanské společnosti; vzhledem, k tomu, že se zprávy o obětech násilí přesto šíří,
31. vzhledem k tomu, že podle Mezinárodního měnového fondu (MMF) zaznamenaná v roce 2007 pozitivní hospodářský růst každá z afrických zemí s výjimkou Zimbabwe, jejíž hospodářská produkce poklesla za poslední desetiletí o 40 % a letos se sníží o dalších 5,7 %; vzhledem k tomu, že se Zimbabwe dostalo do situace tzv. „hyperinflace“ – roční míra inflace dosáhla v březnu 2007 závratných 2 200 % a podle MMF by mohla koncem letošního roku překročit 5 000%,

32. vzhledem k tomu, že podle zimbabwské důlní komory stojí před zhroucením odvětví těžby zlata, které je největším vývozcem v zemi a představuje 52 % jeho produkce minerálů; vzhledem k tomu, že tabákový průmysl v Zimbabwe, který představuje přibližně 50 % zahraničního obchodu země, je v podobné situaci, protože začátek prodejní sezóny 2007 byl odložen; a vzhledem k tomu, že produktivita zemědělství poklesla od roku 1998 o 80 %,
33. vzhledem k tomu, že rozvoj Afriky je pro západní demokracie prioritou; vzhledem k tomu, že humanitární pomoc zmůže jen málo a vzhledem k tomu, že se od vlád v Africe očekává, že se budou hlásit k demokracii, právnímu státu a k dodržování lidských práv,
34. vzhledem k tomu, že Africká unie (AU), SADC a zejména Jihoafrická republika může rozhodujícím způsobem přispět k vyřešení krize a vzhledem k tomu, že schůzka Jihoafrického rozvojového společenství ve dnech 28.- 29. března 2007 byla v tomto směru důležitým krokem,
 1. důrazně odsuzuje Mugabeho diktaturu za její neustálý útlak zimbabwského lidu, opozičních politických stran a skupin občanské společnosti a za rozklad zimbabwského hospodářství, který vede ke zhoršování už tak tíživé situace milionů Zimbabweců;
 2. vítá závěry Rady ze dne 23. dubna 2007, v nichž je vyjádřena vážná obava z rychle se zhoršující situace v Zimbabwe a z rozsáhlého porušování lidských práv, k němuž v této zemi stále dochází, a naléhavě vyzývá vládu Zimbabwe, aby dostála svým závazkům signatáře smlouvy o SADC a jejích protokolů, Zakládací listiny AU a Africké charty lidských práv a práv národů a zásad Nového partnerství pro rozvoj Afriky (NEPAD) a závazkům v oblasti demokratických zásad, lidských práv a právního státu;
 3. vyjadřuje politování nad skutečností, že i přes stav této země, regionální a mezinárodní kritiku a 27 let u moci byl Robert Mugabe znovu prohlášen ústředním výborem Zimbabweké africké národní unie - Vlastencké formty (Zanu-PF) za kandidáta strany pro prezidentské volby v roce 2008 a že již probíhá zastráovací kampaň, jejímž cílem je rozbít struktury opozice a občanské společnosti a zajistit výsledek parlamentních a prezidentských voleb;
 4. znovu vyzývá Roberta Mugabeho, aby dodržel svůj vlastní slib, že opustí svůj úřad, raději dříve než později, což by bylo nejzásadnějším možným jednorázovým krokem otevírajícím cestu k obrození zimbabwské společnosti, politické scény a hospodářství;
 5. důrazně odsuzuje násilné rozehnutí modlitebního shromáždění v rámci kampaně za záchranu Zimbabwe, které dne 11. března 2007 pořádal Mugabeho odpůrci; zvláště odsuzuje zabíjení při této příležitosti a vyslovuje hluboký zármutek nad smrtí Gifta Tandareho, opozičního aktivisty, který byl zastřelen a jehož tělo bylo odvezeno a v tajnosti pohřbeno bez vědomí jeho rodiny, a Itaie Manyerukeho, který zemřel o den později poté, co byl surově zbit policií, a novináře Edmorea Chikomby dne 30. března 2007;
 6. důrazně odsuzuje útoky na vůdce opozice a následné zatčení Morgana Tsvangiraie, předsedy Hnutí za demokratickou změnu (MDC), Nelsona Chamisy, Grace Kwinjehové, Lovemora Madhukua, Williama Banga, Sekaie Hollanda, Tendaie Bitiho, Arthura Mutambary a mnoha dalších, surové zacházení s nimi ze strany policie a zákaz vyhledat

lékařské ošetření za hranicemi Zimbabwe; vyslovuje hluboké politování nad skutečností, že několik dalších účastníků shromáždění bylo brutálně napadeno zimbabwskou policií; vyjadřuje značný údiv nad skutečností, že při téže příležitosti odmítl zimbabwský ministr pro informace Sikhanyiso Ndlovu zprávy o údajné policejní brutalitě a mučení a naopak obvinil opozici z toho, že napadla policejní síly;

7. protestuje proti opětovnému zatčení členů hnutí MDC dne 28. března 2007, včetně Morgana Tsvangiraie a dalších, proti pokračujícímu věznění mnoha opozičních aktivistů, včetně Iana Makoneho, zvláštního poradce pana Tsvangiraie, proti obnovení útoků na členy tohoto hnutí, proti neustálým soudním procesům, jimž čelí v důsledku neopodstatněných obvinění a proti zatýkání a únosům osob podezřelých z opozičních postojů;
8. považuje za nepřijatelné, že se Nelson Chamisa stal obětí útoku během cesty na letiště v Harare, odkud měl odletět na zasedání Smíšeného parlamentního shromáždění (AKT–EU SPS);
9. je hluboce znepokojen zprávou o tom, že 56 členek zimbabwské nevládní organizace „Women of Zimbabwe Arise“ (WOZA) bylo dne 23. dubna zadrženo a že deset jejich malých dětí bylo uvězněno s nimi;
10. rozhodně odsuzuje nevybíravé násilí, které v předvečer velikonočních svátků použila policie a armáda proti civilnímu obyvatelstvu, kdy plně vyzbrojené pořádkové síly policie napadly lidi čekající na dopravní spoje do míst jejich pobytu během dovolených - taktika, která měla jasně sloužit k zastrašení;
11. vyzývá vládu Zimbabwe, aby obnovila právní stát a okamžitě ukončila násilné útoky namířené proti opozici, různým skupinám občanské společnosti a jednotlivcům, aby skoncovala s „mizením“ a svévolným zatýkáním osob, aby upustila od mučení a týrání zadržovaných osob, aby respektovala soudy a právníky a dodržovala a podporovala právo na svobodu projevu a shromažďování;
12. vyzývá vládu Zimbabwe, aby neprodleně zahájila proces vedoucí k ukončení krize v zemi tím, že přijme věrohodný harmonogram pro přechod k demokracii, ihned obnoví právní stát, vytvoří předpoklady pro svobodné a spravedlivé volby pod mezinárodním dohledem a po přechodnou dobu poskytne záruky veřejné kontroly klíčových státních institucí, jako je armáda a policie;
13. dále vyzývá k tomu, aby byly provedeny nezbytné ústavní změny a aby volební komisi byly poskytnuty řádné pravomoci skutečně nezávislého orgánu schopného dohlížet na průběh svobodných a spravedlivých voleb prostřednictvím transparentního systému, a domnívá se, že zásadní součástí tohoto procesu bude úplná kontrola hlasovacích lístků, řádně ověřených od začátku až do konce a se spolehlivými záznamy o tom, kolik lístků bylo vytištěno, kolik bylo distribuováno do každého okrsku a kolik bylo platně použito;
14. nabízí v této souvislosti svou pomoc při provádění jakéhokoliv dohodnutého postupu, který vytvoří základ pro skutečně svobodné a spravedlivé volby, včetně vyslání mise EU pro sledování průběhu voleb, a věří, že i další organizace, jako je Britské společenství národů, budou vyzvány k tomu, aby vyslaly volební pozorovatele;

15. vítá nově nalezený cíl jednoty mezi opozičními stranami a skupinami v Zimbabwe, včetně všech složek MDC, církvi a Zimbabwského kongresu odborových svazů (ZCTU), i jejich odhodlanost spolupracovat navzdory vládnímu útlaku tak, aby se lidu dostalo demokracie a svobody;
16. vítá, že SADC uznává existenci krize v Zimbabwe a že byl prezident Jižní Afriky Thabo Mbeki pověřen zprostředkováním dialogu mezi vládní stranou Zanu-PF a opozičním hnutím MDC; podporuje pravdivé zhodnocení situace v Zimbabwe, které vyslovili zambijský prezident Levy Mwanawasa, ghanský prezident John Kuffour a arcibiskup Desmond Tutu a arcibiskup Pius Ncube z Bulawayy; zdůrazňuje, že na Zimbabwe nebyly uvaleny žádné hospodářské sankce, ale jen omezující opatření zaměřené na Mugabeho režim; vítá iniciativu SADC při hledání řešení, jež prospěje jak občanům Zimbabwe, tak i regionu jako celku, a naléhá na celé mezinárodní společenství a zejména na africké národy, aby se chopily této příležitosti;
17. je přesvědčen, že pomoc jihoafrického prezidenta Mbekiho při urovnání sporu povede k ukončení současného násilí a zavražďování, bez čehož nemůže náležitě plnit svěřený mandát pro navázání dialogu mezi opozicí a vládou v Zimbabwe a široký národní dialog, který se neomezí pouze na stranu Zanu-PF a hnutí MDC, ale do něhož budou zapojeni církevní představitelé, zástupci z hospodářského sektoru, odborové svazy a další činitelé občanské společnosti;
18. podporuje studentské hnutí v Zimbabwe, jehož představitelé a aktivisté jsou ustavičně zatýkáni, bití a pronásledováni, a současnou kampaň iniciativy ZCTU a vyjadřuje uznání nad tím, s jakou statečností uspořádali dvoudenní „národní nečinnost“, v níž odsoudili Mugabeho neschopnost odvrátit hospodářské zhroutilí země, a to navzdory zprávám o policejním násilí a surovému policejnímu zákroku proti vedení ZCTU po jeho poslední demonstraci v roce 2006; lituje, že s násilnickou vládou není možné konstruktivně spolupracovat;
19. vyjadřuje politování nad opětovným prohlášením zimbabwské vlády o jejím úmyslu pronásledovat a zakázat nevládní organizace, které podle jejího mínění podporují opozici a politickou změnu, a v této hrozbě vidí vážné potvrzení nedůvěryhodnosti vlády, pokud jde o nalezení východiska pro zemi;
20. vyzývá Radu, aby zajistila důsledné uplatňování současných omezujících opatření všemi členskými státy včetně zbrojního embarga a zákazu cestování, přičemž zdůrazňuje, že otázku Zimbabwe nelze oddělovat od širších vztahů EU s Afrikou; vyzývá proto Radu, aby zajistila, že na plánovanou schůzku EU-Afrika na nejvyšší úrovni, která se bude konat v Lisabonu v prosinci 2007, nebudou pozvány žádné ze zakázaných osob, ani se jí nezúčastní; je toho názoru, že nedůsledné uplatňování cílených sankcí vážně podryvá politiku EU vůči Zimbabwe a je velkým zklamáním pro ty, kdo v Zimbabwe usilují o podporu mezinárodního společenství;
21. vyzývá Radu, aby dále rozšířila cílená omezující opatření a seznam zakázaných jednotlivců, aby obsahoval daleko více činitelů Mugabeho režimu včetně vládních ministrů, poslanců a guvernérů, příslušníků vojenských sil, členů ústřední informační služby a příslušníků policie a guvernéra Reserve Bank of Zimbabwe;

22. konstatuje, že EU je nejdůležitějším dárce Zimbabwe, přičemž celková výše finančních prostředků činila v roce 2006 193 milionů EUR, z toho celková částka poskytnutá členskými státy EU činila 106,9 milionů EUR a celková částka poskytnutá Komisí dosáhla 86,1 milionů EUR, přičemž 94,7 milionů EUR bylo výlučně na potravinovou, humanitární a nouzovou pomoc a 49,9 milionů EUR na lidský a sociální rozvoj; hluboce však lituje skutečnosti, že Mugabeho režim tuto podporu, zejména potravinovou pomoc, zneužívá jako politickou zbraň, s jejíž pomocí trestá ty, kteří se odváží vyslovit nesouhlas s režimem;
23. trvá na tom, že veškerá pomoc pro Zimbabwe musí být dodána prostřednictvím skutečných nevládních organizací a musí se dostat k lidem, jimž je určena, aniž by ji jakýmkoli způsobem zadržovali činitelé Mugabeho režimu;
24. vyzývá Spojené království, které v dubnu 2007 převzalo předsednictví Rady bezpečnosti OSN, aby zařadilo Zimbabwe na pořad jednání Rady bezpečnosti, a očekává, že Jihoafrická republika sehraje konstruktivní úlohu jako nestálý člen Rady bezpečnosti;
25. důrazně trvá na tom, že Mugabeho režim nesmí mít absolutně žádný finanční nebo propagandistický prospěch z postupu na mistrovství světa v roce 2010, ani ze samotného turnaje; v této souvislosti vyzývá Jihoafrickou republiku jako hostitelskou zemi a FIFA, aby Zimbabwe vyloučily z účasti na kvalifikačních utkáních, pořádání mezinárodních přátelských utkání či hostování národních týmů účastnících se tohoto turnaje;
26. vítá iniciativu Smíšeného parlamentního shromáždění AKT–EU vyslat do Zimbabwe společnou delegaci, aby posoudila situaci na místě, a dále ho vyzývá, aby toto šetření provedlo co nejdříve; vyzývá vládu Zimbabwe, aby všem členům této delegace povolila vstup do země; zdůrazňuje, že delegace by měla mít mimo schůzek se skupinami na vládní úrovni přístup ke všem oblastem občanské společnosti; žádá Komisi, aby zorganizovala návštěvu Zimbabwe a naléhá na zimbabwské orgány, aby s ohledem na ideu této návštěvy spolupracovaly;
27. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států, vládě a parlamentu Zimbabwe, vládě a parlamentu Jihoafrické republiky, generálnímu tajemníkovi Jihoafrického rozvojového společenství, spolupředsedům Smíšeného parlamentního shromáždění AKT-EU, předsedovi Komise a Výkonné rady Africké unie, generálnímu tajemníkovi Britského společenství národů, generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, vládám zemí G8 a prezidentovi Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA).